

Motion till riksdagen

1985/86: A499

Pär Granstedt m. fl. (c)

Skärgårdspolitiken

Sverige har 270 mil kuster med stora skärgårdar och otaliga öar. Detta utgör en unik naturtillgång av stor betydelse inte minst ur rekreationssynpunkt. För att skärgårdarna skall kunna bevaras och utvecklas krävs det dock att det finns en bofast befolkning med möjligheter till en god försörjning och en god service.

Vikten av att slå vakt om en levande skärgård förnekas av ingen. Däremot återstår mycket i praktiken att göra för att säkra rimliga livsvillkor för de bofasta i skärgården. I realiteten är det t. o. m. så att många åtgärder från myndigheter och offentliga organ har en direkt negativ inverkan på skärgårdarnas utvecklingsmöjligheter. Sverige saknar en slagkraftig och sammanhållen skärgårdspolitik. För att en sådan skall bli verklig krävs det dels något centralt organ med huvudansvar för skärgårdspolitiken, dels ett samlat handlingsprogram för skärgården.

Vi anser att det nu är nödvändigt att statsmakterna utarbetar och fastlägger ett handlingsprogram för att trygga ekonomin och sysselsättningen i skärgårdarna. Ett sådant program skulle bl. a. kunna innehålla följande punkter:

1. Ökade möjligheter till regionalpolitiskt stöd i skärgården. Reglerna för glesbygdstödet kan behöva anpassas bättre till skärgårdens förutsättningar. Utvecklingsfonderna behöver få förstärkta resurser för att kunna svara för en rådgivning riktad till skärgårdsföretag i ökad utsträckning. Företag verksamma på öar utan vägförbindelse bör befrias från allmän arbetsgivaravgift.

2. Stödåtgärder för skärgårdsjordbruken. Däri bör kunna ingå särskilt ekonomiskt stöd för de miljövårdande insatser skärgårdsjordbruket utför. Möjligheterna för skärgårdsjordbrukare att skaffa sig kompletterande utbildning i jordbruk, trädgårdsodling och landskapsvård bör förbättras genom ett särskilt studiestöd. Giftfri odling i skärgården bör stimuleras genom rådgivning och stödsatser.

3. Bättre villkor för fiskerinäringen. Särskilt är det viktigt att samhällets stöd till fiskerinäringen i ökad utsträckning tar hänsyn till det mera småskaliga, kustnära fisket som är av särskild betydelse för skärgårdsbefolkningen. Beslutet att släppa handredskapsfisket fritt på ostkusten bör rivs upp. I stället bör sportfiskarnas önskemål tillgodoses genom inrättande av stora, t. ex. länsvisa, fiskevårdsområden. Ett fredningsdygn bör införas i anslutning till veckändan för att motverka överfiskning. Möjligheterna att utveckla fiskförädling och fiskberedning på ostkusten bör prövas i samarbete med fiskets ekonomiska föreningar.

4. Utvecklingen av fiskodling och annat s. k. vattenbruk måste inriktas så

att det gynnar skärgårdsbefolkningen. Tillstånd till fiskodlingsföretag och liknande bör endast ges efter noggrann prövning av bl. a. miljöskäl. Bofasta skärgårdsbor bör få förtur till fiskodling. Alltför stora fiskodlingar bör undvikas. Det är viktigt att fiskodlingsutveckling inriktas så att odlingarna inte skapar en olycklig konkurrens med fiskerinäringen.

5. Hemslöjd, hantverk och hemförädling av livsmedel måste stimuleras. Möjligheter måste skapas till ekonomiskt stöd, rådgivning och utbildning också för den typen av verksamhet.

6. Möjligheterna att utnyttja modern data- och kommunikationsteknik för att decentralisera utförandet av arbetsuppgifter inom t. ex. statliga myndigheter, landsting och kommuner till skärgården bör tas till vara. Det bör vara möjligt att decentralisera såväl administrativa arbetsuppgifter som viss produktion i form av legoarbeten till skärgården. Samhällets möjligheter att förmedla den typen av arbetsuppgifter också till enskilda företag bör närmare prövas. Möjligheterna att åstadkomma arbetsgemenskap och samarbete mellan människor som arbetar åt olika arbetsgivare i s. k. grannskapscentraler bör utnyttjas i sådana sammanhang.

7. Staten måste ta sin del av ansvaret för en god trafikförsörjning. Bl. a. är det viktigt att statligt stöd till transporter av tyngre gods kan utgå också i framtiden. Likaså bör en inventering av befintliga bensinstationer och bensinpumpar göras med förslag till åtgärder för att bibehålla dessa för framtiden.

8. Taxeringsvärdena för fastigheter i skärgården som ägs av bofasta skärgårdsbor måste anpassas till deras ekonomiska verklighet. Det är också viktigt att inte ökade taxeringsvärden blir ett hinder för skärgårdsbor att ha fritidshus för uthyrning.

9. Olika myndigheter med verksamhet som berör skärgården måste ta ett större ansvar för att upprätthålla sysselsättning och service. Det gäller bl. a. sjöfartsverket, tullverket, SMHI men också vägverket, domänverket, fortifikationsförvaltningen, byggnadsstyrelsen, naturvårdsverket m. fl. Alla förslag om indragningar av tjänster från skärgården måste prövas mycket noga med hänsyn till alla dess konsekvenser. I den mån personalminskningar inte kan undvikas är det viktigt med en samordning mellan berörda myndigheter så att inte åtgärder från flera drabbar samma kuststräcka.

För att stoppa den successiva avfolkningen av våra kuster och öar och säkerställa en levande skärgård i framtiden krävs en riksomfattande samordning av samhällets olika insatser.

Länsstyrelserna har i dag viktiga uppgifter när det gäller att samordna samhällets skärgårdspolitik men saknar i stor utsträckning makt och resurser för att verkställa goda intentioner. Ett samordnande organ på riksplanel är därför också nödvändigt. Detta organ skall förhindra att de positiva satsningar som många länsstyrelser gör i sina resp. skärgårdar omintetgörs av andra samhälleliga beslut. Det skall också förhindra att skärgården avfolkas genom att olika statliga verk vart för sig vidtar åtgärder som sammantagna bidrar till kustbygdernas avfolkning. Den bör också kunna vara pådrivande för att genomföra ett handlingsprogram för skärgårdarna av det slag som vi har angivit ovan. Det kan nämnas att man i Finland har sökt lösa detta problem genom att inrätta en särskild skärgårdsdelegation i anslutning till

handels- och industriministeriet. I Sverige borde man kunna pröva en liknande lösning eller välja att tillsätta en fristående skärgårdsmyndighet eller ett skärgårdsråd.

Mot. 1985/86
A499

Hemställan

Med hänvisning till vad vi ovan anfört hemställer vi

1. att riksdagen beslutar hos regeringen hemställa om utarbetandet av ett handlingsprogram för skärgårdarna av det slag som anförts i motionen,
2. att riksdagen hos regeringen hemställer om åtgärder för att åstadkomma en bättre nationell samordning av skärgårdspolitiken,
[3. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag med innebörden att det fria handredskapsfisket på ostkusten avskaffas och ersätts med ett system med stora sammanhängande fiskevårdsområden.¹]

Stockholm den 27 januari 1986

Pär Granstedt (c)

Karin Söder (c)

Larz Johansson (c)

Rosa Östh (c)

Gunnar Björk (c)

i Gävle

Anders Dahlgren (c)

Agne Hansson (c)

Karl-Anders Petersson (c)

¹1985/86: Jo430.